

متن پرسش

سلام و احترام به محضر استاد معظم و آرزوی سلامتی و توفیقات روزافزون؛ از بحث معرفت نفس سوالی داشتم. حضرتعالی در بین نکاتی که در خصوص معرفت نفس فرمودید، ابزار بودن بدن برای نفس بود و فرمودید اگر نفس در انسانیت یا حیوانیت به کمالات لازم خود برسد، بدن را رها می‌کند. دو سوال: ۱. اگر شخصی هم در پی کمالات انسانی بود و تا حدودی این کمالات برای او حاصل شده بود و هم قوای حیوانی مثلا غضب در وجود او سلطه داشت، ملاک نهایی کمال برای نفس او در ترک کردن بدن، کدام کمال است؟ انسانی یا حیوانی؟ ۲. آیا حد لازم کمال نفس برای ترک بدن، بین انسان‌ها متفاوت است؟ این تفاوت از کجا ناشی می‌شود؟ سپاسگزارم برکاتتان مستدام.

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: در کتاب «خویشتن پنهان» روشن می‌شود که در این موارد اگر فرصت انسان برای حضور در این دنیا به انتها برسد، بدون آن‌که در یکی از ابعاد انسانی یا حیوانی به طور خاص کامل شده باشد، نفس ناطقه بدن را ترک می‌کند. برای روشن شدن بیشتر موضوع، خوب است به آن کتاب رجوع شود. موفق باشید